

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi Repoveden kansallispuistosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Repoveden kansallispuistosta (HE 104/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Jukka-Pekka Flander, ympäristöministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Jouko Okko, puolustusministeriö
- erikoissuunnittelija Tuomo Häyrinen, Metsähallitus

- ylitarkastaja Jukka Timperi, Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
- kulttuurisihteeri Juha Vallin, Mäntyharjun kunta
- kunnanjohtaja Jyrki Harjula ja liikuntatoimen johtaja Tarmo Kulmala, Valkealan kunta
- toimitusjohtaja Clas Palmberg, Oy Woikoski Ab
- projekti-insinööri Ari Pietarinen, Kymenlaakson Liitto
- pääsihteeri Esko Joutsamo, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi valiokunta on saanut seuraavien tahojen kirjalliset lausunnot:

- UPM-Kymmene Oyj
- Kymenlaakson Partiopiiri ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Repoveden kansallispuistosta. Valkealan ja Mäntyharjun kunnissa sijaitseville valtion omistamille alueille perustettaisiin luonnonsuojelulain mukainen Repoveden kansallispuisto. Kansallispuiston perustamisella suojeltaisiin Kaakkois-Suomen jylhin ja erämaisina kallio-, metsä- ja järvi-alue. Eduskunta on asiaa koskevassa kirjelmässään edellyttänyt, että hallitus ryhtyy valmistelemaan Repoveden alueen suojelua tavoit-

teena kansallispuiston perustaminen. Valtioneuvosto on ehdottanut kansallispuistoon kuuluvia alueita Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkkoon. Perustettavaksi ehdotetun Repoveden kansallispuiston omistaa valtio, ja sen pinta-ala on noin 1 540 hehtaaria.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotuksen puollettavuus

Ympäristövaliokunta puoltaa Repoveden kansallispuiston perustamista koskevan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Repoveden kansallispuistoa käsiteltiin eduskunnassa 102 kansanedustajan allekirjoittaman lakialoitteen pohjalta keväällä 2000. Eduskunta hyväksyi tuolloin lausuman, jossa hallituksen edellytettiin ryhtyvän valmistelemaan alueen suojelua tavoitteena kansallispuiston perustaminen. Käsittelyn pohjana olleessa ympäristövaliokunnan mietinnössä asiaa perusteltiin Repoveden alueen merkittävillä luontoarvoilla ja Etelä-Suomen metsien suojelun vähäisyydellä. Mietinnössä painotettiin myös, että Repoveden alueen maanomistajien kannalta on tarpeen saada ratkaisut kauan vireillä olleisiin suojeluhankkeisiin.

Ympäristövaliokunta on tyytyväinen, että Repoveden kansallispuiston perustaminen on edennyt ripeästi. Hankkeen nopean etenemisen teki mahdolliseksi UPM-Kymmene Oyj:n päätös lahjoittaa valtiolle noin 560 hehtaarin maa-alueet, jolloin luonnonsuojelulain (1096/1996) kansallispuistolta edellyttämä pinta-alavaatimus täyttyi. Hallituksen esityksestä ilmenee, että yhtiö on lisäksi hakenut kansallispuistoon välittömästi liittyvän noin 1 400 hehtaarin alueen perustamista luonnonsuojelualueeksi. Tällä yksityisellä luonnonsuojelualueella tulee olemaan erittäin huomattava merkitys koko Repoveden alueen suojeltavaan noin 3 000 hehtaarin kokonaisuuteen.

Puoltaessaan Repoveden kansallispuiston perustamista koskevan lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunta kiinnittää huomiota vielä seuraaviin seikkoihin.

Kansallispuiston perustamiseen liittyvät toimet

Repoveden alueella arvioidaan vuosittain käyvän noin 40 000 henkilöä. Kansallispuiston perustamisen jälkeen kävijämäärän on arvioitu

kasvavan selvästi, jopa kaksinkertaistuvan muutamassa vuodessa.

Jotta lisääntyvästä käytöstä aiheutuva luonnon kuluminen voidaan estää, on tärkeää, että kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistellaan mahdollisimman joutuisasti. Tärkeää myös on, että kansallispuiston keskeinen reitistö ja muut perusrakenteet saadaan kuntoon vuoden 2003 aikana. Tämä edellyttää, että perusinfrastruktuurin rahoituksesta huolehditaan.

Liikkumisrajoitukset

Repoveden kansallispuiston itäiset osat kuuluvat laajasti puolustusvoimien Pahlkajärven ampuma- ja harjoitusalueeseen. Valtaosaa tästä alueesta koskee jo nyt puolustusvoimista annetun lain (1045/1997) mukainen liikkumiskielto. Kun alue tulee osaksi Repoveden kansallispuistoa, on lakiehdotuksessa selventävä säännös, jonka mukaan osassa kansallispuistoa liikkuminen voidaan kieltää tai sitä rajoittaa luonnonsuojelulain 18 §:n mukaisten perusteiden lisäksi myös maanpuolustuksellisista ja turvallisuussyistä.

Liikkumisrajoituksista on tarkoitus sopia tarkemmin alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä. Valiokunnan mielestä liikkumisrajoitukset on tuossa yhteydessä sovittava selkeiksi. Samalla on selvitettävä ohjatun liikkumisen mahdollisuus ampuma- ja harjoitusalueen varoalueilla silloin, kun harjoitukset eivät ole käynnissä. Myös puolustusvoimien toiminnan tulee varoalueilla olla luonnon kannalta kestävä.

Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että luonnonsuojelulain 18 §:n mukaan kansallispuistossa liikkumista ja jokamiehen oikeuksia ei ole lähtökohtaisesti rajoitettu. Liikkumista voidaan kuitenkin rajoittaa, jos alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyttäminen sellaista vaatii.

Kansallispuiston laajentaminen

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan Repoveden kansallispuistoa on tarkoitus jatkossa

laajentaa hankkimalla siihen liitettäväksi soveliaita alueita.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kansallispuiston laajentaminen hoidetaan yhteistyössä alueen maanomistajien ja paikallisten toimijoiden kanssa. Saadun selvityksen mukaan tähän on hyvät edellytykset. Tärkeää myös on, että viranomaisen taholta tehdään selväksi, mille alueille puistoa suunnitellaan laajennettavaksi.

Muita näkökohtia

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty hallituksen esityksen perusteluihin, joiden mukaan metsäluonnon suojeleminen edellyttää myös aiemmin talouskäytössä olleiden metsien ennallistamista. Perustelujen maininta ennallistamisesta on aiheuttanut epäselvyyttä. Tämän johdosta valiokunta toteaa, että ennallistamisella tarkoitetaan tässä Etelä-Suomen metsien suojelutoimikun-

nan mietinnön mukaista metsäalueiden luonnon-tilaan palauttamista, jossa yhtenä keskeisenä toimenpiteenä on kulutus.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty vielä liikenneyhteyksiin Repoveden kansallispuistoon. Hyvät liikenneyhteydet ovat tärkeitä kansallispuiston käytön ja kehittämisen kannalta. Esille on nostettu rautateiden osalta Hillosensalmen pysäkin säilyttäminen käytössä ja tien 4143 kunnostaminen välillä Heinola—Jaala—Voikoski—Repovesi. Valiokunta tukee hyviä liikenneyhteyksiä Repoveden kansallispuistoon.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pentti Tiisanen /vas
jäs. Christina Gestrin /r
Rakel Hiltunen /sd
Anne Holmlund /kok
Seppo Kanerva /kok
Tarja Kautto /sd
Kari Kärkkäinen /kd

Jari Leppä /kesk
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /kesk
Pia Viitanen /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Salme Kandolin.